EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 1.10.2019.
COM(2019) 445 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Izvješće o izvoznim dozvolama 2017. i 2018. u skladu s Uredbom o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

1. Uvod

Uredbom Vijeća (EZ) br. 1236/2005 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje[1] uvedena su određena ograničenja za trgovinu. Ta su se ograničenja posebno odnosila na gotovo potpunu zabranu izvoza iz Europske unije i uvoza u Europsku uniju robe iz Priloga II. te na zahtjev u pogledu prethodne dozvole za izvoz određene druge robe navedene u Prilogu III. ili Prilogu III.a.

Uredbom (EU) 2019/125 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. siječnja 2019. o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (dalje u tekstu „Uredba (EU) 2019/125")[2] kodificira se i stavlja izvan snage Uredba Vijeća (EZ) br. 1236/2005[3].

Člankom 26. stavkom 3. Uredbe (EU) 2019/125 propisuje se da države članice izdaju javno godišnje izvješće o radu, u kojem se navode informacije o broju zaprimljenih zahtjeva, o robi i zemljama obuhvaćenima tim zahtjevima te o odlukama koje su donijele u vezi s tim zahtjevima. Člankom 26. stavkom 4. propisuje se da Komisija izrađuje godišnje izvješće koje sadržava godišnja izvješća o radu koja objavljuju države članice te da se to godišnje izvješće objavljuje.

U ovom se prvom Izvješću pružaju informacije o aktivnostima država članica 2017. i 2018. u pogledu izdavanja dozvola za izvoz robe koja bi se mogla upotrijebiti za mučenje ili izvršenje smrtne kazne[4].

Svih je 28 država članica izvijestilo o broju izvoznih dozvola izdanih i odbijenih na temelju članka 11. stavka 1. i članka 16. stavka 1. te o robi i zemljama odredišta na koje se one odnose. Sve su države članice, osim jedne, izvijestile i o broju ili količini robe čiji je izvoz odobren te o kategoriji krajnjeg korisnika kojem bi se ta roba isporučila.

---

1 SL L 200, 30.7.2005., str. 1.

2 SL L 30, 31.1.2019., str. 1.

3 Popis izmjena naveden je u Prilogu X. Uredbi (EU) 2019/125.

4 U ovom se Izvješću ne navode informacije o načinu na koji izvoznici upotrebljavaju opću izvoznu dozvolu Unije za izvoz robe navedene u Prilogu IV. (Prilog V. Uredbi (EU) 2019/125).

Dozvole na temelju Uredbe (EU) 2019/125

Člankom 11. stavkom 1. i člankom 16. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/125 zahtijeva se dozvola za izvoz[5] robe navedene u Prilogu III. odnosno Prilogu IV. Prilog III. odnosi se na robu koja bi se mogla upotrijebiti za mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. U Prilogu IV. navodi se određena roba koja bi se mogla upotrijebiti za izvršenje smrtne kazne. Osim ako se opća izvozna dozvola Unije utvrđena u Prilogu V. upotrebljava za izvoz robe navedene u Prilogu IV., dozvolu je potrebno zatražiti od nadležnih tijela u relevantnoj državi članici navedenih u Prilogu I.

Izvoz u odredišta navedena u općoj izvoznoj dozvoli Unije obično se može ostvarivati u skladu s općom izvoznom dozvolom Unije, bez potrebe za dobivanjem pojedinačne ili globalne dozvole koju izdaje država članica. Ta su odredišta zemlje koje su ukinule smrtnu kaznu za sva kaznena djela i potvrdile to ukidanje međunarodnom obvezom. Međutim, ako postoji opravdana sumnja u sposobnost izvoznika da postupa u skladu s uvjetima te dozvole ili odredbama zakonodavstva o kontrolama izvoza, nadležno tijelo može izvozniku zabraniti upotrebu opće izvozne dozvole Unije.

Člankom 20. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/125 propisuje se da dozvola za izvoz koju izdaje država članica može biti pojedinačna dozvola (dozvola za izvoz jednom krajnjem korisniku ili primatelju u trećoj zemlji) ili globalna dozvola (dozvola za izvoz jednom ili više određenih krajnjih korisnika ili distributera u jednoj ili više određenih trećih zemalja)[6].

Člancima 3., 4. i 5. Uredbe zabranjuje se izvoz, uvoz i provoz robe navedene u Prilogu II. Nadležna tijela mogu odobriti odstupanje od te zabrane, ali samo ako se dokaže da će se predmetna roba upotrebljavati isključivo u svrhu javnog izlaganja u muzeju (u trećoj zemlji ili, kad je riječ o članku 4., u državi članici) s obzirom na njezin povijesni značaj.

[5] U članku 2. točki (d) Uredbe (EU) 2019/125 pojam „izvoz” definiran je kao „svaki izlazak robe iz carinskoga područja Unije, uključujući izlazak robe za koju se zahtijeva carinska deklaracija te izlazak robe koja je bila uskladištena u slobodnoj zoni u smislu Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća”.

[6] Potpune definicije pojmova „pojedinačna dozvola” i „globalna dozvola” utvrđene su u članku 2. točki (p) odnosno (q).

2. Izdane i odbijene dozvole

2.1. Ukupan broj prijavljenih dozvola za 2018. iznosio je 231, pri čemu je 11 država članica izvijestilo da su izdale dozvole. Ukupan broj prijavljenih dozvola 2017. iznosio je 292, a izdalo ih je 12 država članica. Preostale države članice obavijestile su Komisiju da nisu zaprimile nikakve zahtjeve za dozvole u skladu s Uredbom (EU) 2019/125.

Budući da definicije pojmova pojedinačne dozvole i globalne dozvole iz članka 2. Uredbe ne uključuju kvantitativni element, navedeni broj izdanih dozvola nije jasan pokazatelj broja ili količine robe na koju se te dozvole odnose. Osim toga, izračunani broj ili količina odobrenog izvoza iz cijelog EU-a nije pokazatelj stvarne situacije jer jedna država članica nije dostavila nikakve informacije o broju ili količini robe ni kategorijama dotičnih krajnjih korisnika.

2.2. Neke su države članice izjavile da nisu zaprimile nikakve zahtjeve. Činjenice navedene u nastavku mogle bi poslužiti kao objašnjenje zašto neke države članice nisu zaprimile nikakve zahtjeve za pojedinačne ili globalne izvozne dozvole.

Kao prvo, popis robe za koju je potrebna izvozna dozvola, naveden u Prilogu III. i Prilogu IV. Uredbi (EU) 2019/125, prilično je ograničen, a zahtjev za izvoznu dozvolu iz Uredbe ne primjenjuje se na isporuku robe kupcima unutar carinskog područja Unije.

Kao drugo, člankom 20. stavkom 2. Uredbe propisuje se da izvoznik mora dobiti dozvolu nadležnog tijela države članice u kojoj izvoznik ima boravište (fizička osoba) ili poslovni nastan (pravna osoba ili subjekt).

Konačno, dio izvoza odnosi se na određena anestetička sredstva navedena u Prilogu IV. i ostvaruje se u skladu s općom izvoznom dozvolom Unije utvrđenom u Prilogu V. Uredbi (EU) 2019/125. Izvoz te robe u zemlje navedene u Prilogu V. obično se može ostvarivati bez pojedinačne ili globalne izvozne dozvole.

2.3. Uredbom (EU) 2019/125 uvodi se zahtjev u pogledu izvozne dozvole kako bi nadležna tijela morala provjeravati postoje li naznake da bi se predmetna roba, ako bude izvezena, mogla koristiti za mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (Prilog III.) ili za izvršenje smrtne kazne (Prilog IV.). U tu se svrhu člankom 20. stavkom 8. Uredbe propisuje da bi nadležno tijelo trebalo dobiti „potpune informacije posebno o krajnjem korisniku, zemlji odredišta i krajnjoj namjeni robe”.

Tijekom dvogodišnjeg razdoblja izviješteno je o devet zahtjeva za izvoznu dozvolu koji su odbijeni: njih pet 2018. i četiri 2017. Odbijanja o kojima je izviješteno 2018. odnosila su se na određene predviđene transakcije s kupcima u Bangladešu, Kini (Makaou), Egiptu, Moldovi i Vijetnamu, a odbijanja iz 2017. odnosila su se na određene predviđene transakcije s kupcima u Côte d'Ivoireu, Kazahstanu, Togou i Moldovi. Neodobrene transakcije uglavnom su

se odnosile na robu navedenu u Prilogu III.; međutim, transakcije s Bangladešom i Egiptom bile bi uključivale robu navedenu u Prilogu IV.

Takvo je odbijanje obično znak da izvoznik nadležnom tijelu nije dostavio dostatne informacije kojima bi pokazao da će se u predmetnom slučaju roba upotrijebiti u legitimne svrhe. Drugim riječima, odbijanje ne znači nužno da su postojali dokazi da će se roba upotrijebiti za mučenje ili izvršenje smrtne kazne.

2.4. U informacijama koje su države članice dostavile Komisiji obično se ne radi razlika između pojedinačnih dozvola i globalnih dozvola. Jedna je država članica navela da je izdala tri globalne dozvole u pogledu robe navedene u Prilogu III.; odnosile su se na izvoz robe koju su određena nacionalna tijela namjeravala upotrijebiti za izvršavanje svojih dužnosti u inozemstvu.

2.5. Člancima 3., 4. i 5. Uredbe (EU) 2019/125 zabranjuje se izvoz, uvoz odnosno provoz robe navedene u Prilogu II. Uredbom se nadležnim tijelima dopušta da odobre odstupanje od zabrane, ali samo ako se dokaže da će se predmetna roba upotrebljavati isključivo u svrhu javnog izlaganja u muzeju (u trećoj zemlji ili, kad je riječ o članku 4., u državi članici) s obzirom na njezin povijesni značaj. Nadležna tijela izvijestila su da nisu izdala takve dozvole tijekom 2017. i 2018.

2.6. U Prilogu 1. ovom Izvješću navode se informacije o broju izvoznih dozvola koje su izdale države članice 2017. i 2018. Izvoz u skladu s općom izvoznom dozvolom Unije (Prilog V. Uredbi (EU) 2019/125) nije uključen u informacije o broju dozvola koje su izdale države članice.

3. Krajnji korisnici

3.1. Informacije koje je zaprimila Komisija omogućuju razlikovanje krajnje namjene za potrebe tijela kaznenog progona, krajnje namjene u zaštitarskim poduzećima, medicinske krajnje namjene robe navedene u Prilogu IV. (bolnice i veterinarska upotreba), industrijske upotrebe (posebno u slučaju tvari *oleoresin capsicum* navedene u Prilogu III.) i izvoza poduzećima za trgovinu.

3.2. Dostavljene informacije pokazuju da poduzeća za trgovinu čine važan dio izvoza prijenosnog oružja s električnim pražnjenjem, prijenosnog oružja ili opreme za primjenu doze tvari za onesposobljavanje ili nadražujuće kemijske tvari, kao i natrijeve soli tiopentala. Nije jasno je li pri ocjeni tog izvoza analogijom primijenjen članak 12. stavak 3. drugi podstavak Uredbe (EU) 2019/125 kojim se propisuje kako bi nadležno tijelo trebalo ocjenjivati izvoz vanililamida pelargonske kiseline (PAVA) i tvari *oleoresin capsicum* (OC)[7] distributeru.

[7] Vidjeti točke 3.2. i 3.3. Priloga III. Uredbi (EU) 2019/125.

3.3. Kako je prethodno navedeno, jedna država članica nije dostavila informacije o kategoriji krajnjih korisnika na koje se odnose njezine dozvole.

3.4. U prilozima 2. i 3. ovom Izvješću sažimaju se informacije dostavljene Komisiji u pogledu opsega trgovanja i krajnje namjene odobrenog izvoza 2017. odnosno 2018.

4. Roba i zemlje odredišta na koje se odnose izvozne dozvole

4.1. Informacije koje su dostavila nadležna tijela ponekad uključuju dozvole za izvoz u odredišta navedena u općoj izvoznoj dozvoli Unije (Prilog V. Uredbi (EU) 2019/125) za robu navedenu u Prilogu IV. Takav se izvoz obično može ostvariti u skladu s općom izvoznom dozvolom Unije bez dobivanja pojedinačne ili globalne dozvole koju je dodijelila država članica. Nije jasno je li riječ o tome da u tim slučajevima nisu ispunjeni uvjeti iz opće izvozne dozvole Unije ili postoji neko drugo objašnjenje. Na primjer, moguće je da je izvoznik želio dobiti upravo pojedinačnu ili globalnu dozvolu.

4.2. Jedna država članica nije navela na koju se robu navedenu u Prilogu IV. odnose prijavljene dozvole. Odredišta za izvoz koja je ta država članica odobrila uključena su u sažetak pod naslovom „Ostalo ili bez specifikacije iz Priloga IV.”.

4.3. Druga država članica izvijestila je da je roba „izvezena” na jedan od Kanalskih otoka. Ta informacija nije uzeta u obzir za potrebe ovog Izvješća jer se takva isporuka ne smatra izvozom u skladu s definicijom iz članka 2. točke (d) Uredbe (EU) 2019/125.

4.4. U prilozima 4. i 5. ovom Izvješću navode se informacije o odredištima za izvoz koja su države članice odobrile 2017. odnosno 2018. Ako se na popisu odredišta upotrebljava određeni naziv, ne bi se trebalo smatrati da on uključuje išta više od (carinskog) područja koje je općenito poznato pod tim nazivom.

———